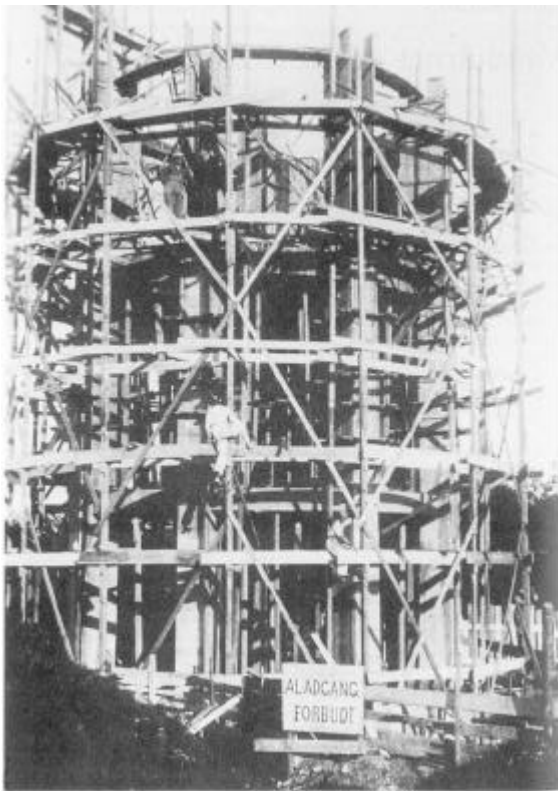

Vandtårnet - Thistedes vartegn

Svend Sørensen

Før 1906 hentede folk i Thisted deres vand i private brønde på torve og gader. 1. november 1906 blev et kommunalt vandværk sat i drift, og i 1939 kunne man tage et nyt vandtårn i brug.

Der ligger det så, vandtårnet, så iøjnefaldende med sit røde

Vandtårnet under opførelse.

lys, at vi måske glemmer det af bar selvfølgelighed. Og dog, søndag den 18. marts 1990 troppede 700 mennesker op, da museet i samarbejde med vandværket holdt åbent hus i vandtårnet.

Vandtårnet var undervejs i flere år. Allerede i 1931 forelå der et konkret forslag om at forbedre trykforholdene ved anlæggelse af en pumpestation og et vandtårn. Men først i 1937 kom der skred i sagen. Rådgivende ingeniør Georg R. Øllgaard, Hellerup, blev bedt om at udarbejde et forslag til et vandtårn, da der var vanskeligheder med at forsyne de højest liggende dele af byen med tilstrækkeligt vand.

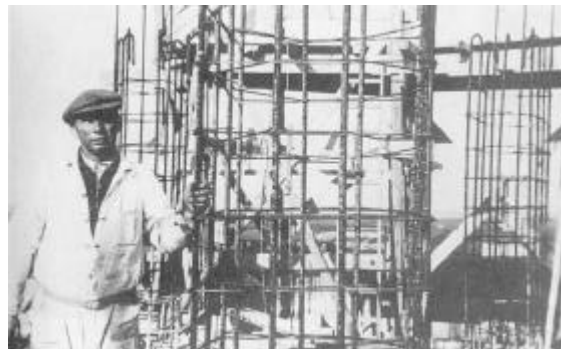
Byrådet godkendte planerne, men kunne ikke gå med til at bygge tårnet i regnskabsåret 1937/38. Derimod mente man at kunne gennemføre anlægget i 1938/39. En del materialer blev dog indkøbt i sommeren 1937, og samme efterår gik man i gang med at anlægge en 375 m lang forsyningsledning fra vandværket over engen til Møllevej.

I maj 1938 modtog man færdige tegninger fra ingeniøren, og i juli vedtog byrådet uden bemærkninger at

optage et lån på 20.000 kr. Så kom der om ikke grus så mursten i maskineriet. Vandværksudvalget spurgte i september Øllgaard, med hvilken motivering han turde bygge et vandtårn i "vort barske klima" og så nøjes med halvstensmur mellem pillerne. Ingeniøren bøjede sig, og byrådet vedtog at forhøje lånet med 1650 kr. til en

Anker Andersen ved stigen.

Murermester N. P. Andersen.

helstensmur. I Thisted Amts Tidende refereres sagen under overskriften: "Håndværkerne var klogere end ingeniøren". Herefter kunne murermester N. P. Andersen gå i gang med byggeriet.

Byggeriet

Ifølge tegningerne er byggegrunden stabiliseret i en dybde af 2,75 m, mens der kun er støbt i en dybde af 75 cm. Tårnet bæres af 9 betonpiller, én i midten og 8 udenom med en dimension på 60 x 100 cm. Pillerne holdes sammen af 3 dæk foruden selve beholderen øverst.

Tårnet har ifølge tegningerne en højde på 24,46 m og en udvendig diameter på 11,30 m. Vandtanken har et rumfang på 300 kubikmeter og kan altså rumme 300.000 liter vand. En vindeltrappe går i en cylinder op gennem beholderen.

Billederne fra byggeriet er udlånt af Anker Andersen, Hundborgvej i Thisted. Han var ansat som tømrersvend hos Richard Olesen, der sammen med S. A. Larsen, lavede forskallingsarbejdet for murermester N. P. Andersen. Anker Andersen forlod tømrerfaget efter krigen og startede serviceudlejning.

Anker Andersen fortæller, at hans ugeløn var godt 60 kr. Der arbejdede 12-14 mand ved byggeriet. Det var

tømrernes arbejde at lave forskallingen til betonpillerne og vandbeholderen. Især beholderen var besværlig og måtte have et jernbånd spændt om sig. Boltene til at samle båndet var imidlertid for kort, og Anker måtte i mørkningen cykle ned til havnesmeden. To mænd måtte sidde på et brædt uden på beholderen og holde fast på båndet, mens der blev smedet en ny bolt.

Stående som nr. 2 fra venstre Anker Andersen, tømrersvend, nr. 3 Richard Olesen, tømrermester, nr. 4 N. P. Andersen, murermester. Kan nogen hjælpe os med de øvrige? Siddende fra venstre: Svend Berthelsen, tømrerlærling, Kr. Mikkelsen, murerarbejdsmand, Svend Kristensen, murersvend, ukendt.

Både pillerne og beholderen blev armeret med jern. Efterhånden som betonen blev tør, skulle træforskallingen flyttes længere op. Materialerne blev transporteret af en "elevator", der var anbragt uden på tårnet. Den blev trukket af et el-drevet hejseværk på jorden. En dag tog en bjælke på vejen op fat i stilladset og ramlede ned på jorden ved siden af den forskrækkede lærling, der passede hejseværket. "Da kunne han få sig flyttet", bemærkede Anker Andersen.

Belysning

Allerede ved det første byrådsmøde i 1939 diskuteredes en eventuel belysning af vandtårnet. Projektorbelysning ville blive for dyr, og vandværksudvalget henstillede derfor, at man anbragte op til 3 bølgeformede neonstriber rundt om tårnets øverste del. Borgmester Iversen mente, at belysningen ville blive en pryd for byen, men Sanderhoff Jensen mente, det ville ligne ildebrand og så hellere kirken oplyst. Murer Hvid var stemt for et stativ af neonrør oven på tårnet. Sagen blev udsat.

I slutningen af februar var der igen en længere diskussion i byrådet om belysningen. Enden på sagen eller snarere toppen på vandtårnet blev, som vi kender den i dag. Avisen betegnede løsningen som en fem meter høj obelisk, der om aftenen ville kunne ses over hele amtet og helt ned i Salling og Himmerland. Hvid påpegede, at det var vigtigt at få stativet op, mens hejseapparatet endnu var på tårnet.

I marts blev pengene til belysningen bevilget. Byrådet vedtog at tage 3.000 kr. af årets regnskab og overføre de resterende 2.450 kr. til næste års budget efter aftale med neonselskabet. Lyset kan ikke have skinnet i mere end et års tid, eftersom det var slukket i besættelsestiden.

Der har tilsyneladende ikke været nogen større, officiel indvielse af vandtårnet, der blev taget i brug midt i juni 1939. Den samlede anlægssum blev altså godt 27.000 kr. Dertil kom de store ledningsarbejder, som tårnet medførte.

Vandtårnet er stadig i brug, men uden nogen særlig praktisk betydning. Der ville kun være vand til nogle minutters forbrug, hvis den øvrige vandforsyning svigtede. Thisted kommunale Vandforsyning har i dag 500 km hovedvandledning og forsyner ca. 21.000 indbyggere. Der er i disse år en stabilisering af vandforbruget - ledningsnettet forbedres, og vandmålere lægger en dæmper på forbruget.

(Kilde: Historisk Årbog for Thy og Vester Hanherred 1990, side 93-97).